

افسردگی گریبان گیر ۷۰ درصد سالمندان

رئیس انجمن سالمندان ایران با هشدار نسبت به سرعت رشد سالمندی در ایران، گفت: «میزان افسردگی در خانه‌های سالمندان بیش از ۷۰ درصد است.» احمد دلبری در توضیح بیشتر به ایستنا گفت: «از نظر مطالعات بین‌المللی، بهترین سرویس برای مراقبت از سالمندان، در خانواده است، چراکه میزان افسردگی - که در جامعه ۱۵ تا ۲۰ درصد گزارش می‌شود - در خانه سالمندان بیش از ۷۰ درصد گزارش شده است؛ از آنجایی که نمی‌توان یک نسخه واحد برای همه داشت و درصدی از جامعه سالمندی کشور که فرزند یا خانواده‌ای ندارند مجبور به پذیرش در این منازل هستند، در ابتدا توصیه به نگهداری آنها در خانه و در مرحله بعد، نگهداری در آسایشگاه است.» او ادامه داد: «مطالعاتی انجام شد و نشان داد که بیشترین ناراضی‌تبی سالمندان از وضعیت معیشتی و مالی‌شان است. از سوی دیگر براساس سرشماری سال ۱۳۹۵ سازمان آمار، میزان فقر در دوره سالمندی دو برابر سایر دوره‌های عمر است. مشخصاً میزان پرداختی به سالمندان نسبت به دوره کارمندی او کمتر است و از سوی دیگر هزینه‌های بهداشتی، درمانی و شخصی او افزوده می‌شود، از همین رو میزان فقر در دوره سالمندی افزایش می‌یابد.»

عکس: امیر جدیدی

بررسی نتایج گزارش اخیر سازمان ملل

۱۳۷ سال فاصله تا پایان فقر زنان

برابری جنسیتی در پارلمان‌ها ممکن است قبل از سال ۲۰۶۳ محقق نشود

ستاره حمیدی

خبرنگار اجتماعی

شش سال دیگر، مهلت سند (SDG) با همان «دگرگونی جهان ما: دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار» تمام می‌شود؛ سندی که در سپتامبر ۲۰۱۵ در مجمع عمومی سازمان ملل متحد از سوی رؤسای دولت‌ها، نمایندگان بلندپایه نهادهای تخصصی سازمان ملل متحد و جامعه مدنی تصویب شد. این سند، ۱۷ هدف اصلی و ۱۶۹ هدف ویژه دارد که نقشه راه جامعه بین‌المللی را در زمینه توسعه ۱۵ سال، یعنی از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۳۰ ترسیم کرده است.

هدف پنجم این سند، برابری جنسیتی است؛ موضوعی که چگونگی تحقق آن در کشورهای مختلف دنیا متفاوت بوده و حالا آنطور که بخش زنان سازمان ملل به‌تازگی گزارش داده، همان همچنان در تعهدات خود در قبال زنان کوتاهی کرده است. این گزارش که تمام ۱۷ هدف توسعه پایدار (SDGs) را پوشش می‌دهد، داده‌ها و شواهد جدیدی را در مورد روندها و شکاف‌ها در زمینه برابری جنسیتی برجسته کرده است. گرچه در این گزارش چند نقطه نورانی مانند کاهش فقر، کاهش شکاف‌های جنسیتی در آموزش و تلاش برای اصلاحات قانونی مثبت، برشمرده شده با این حال تنها شش سال قبل از مهلت ۲۰۳۰ برای اهداف توسعه پایدار، حتی یک شاخص از هدف ۵ این سند یعنی هدف برابری جنسیتی، به‌طور کامل محقق نشده است.

در گزارش بخش زنان سازمان ملل با عنوان «تصویری فوری از برابری جنسیتی در اهداف توسعه پایدار» آمده که پایان دادن به فقر شدید در میان زنان می‌تواند ۱۳۷ سال دیگر با نرخ فعلی تغییر طول بکشد. هیچ کشوری تمام قوانین مربوط به منع تبعیض، جلوگیری از خشونت مبتنی بر جنسیت، حمایت از حقوق برابر در ازدواج و طلاق، تضمین دستمزد برابر و دسترسی کامل به سلامت جنسی و باروری در سیستم قانونی خود جای نداده است. در این گزارش آمده است که برابری جنسیتی در پارلمان‌ها ممکن است قبل از سال ۲۰۶۳ محقق نشود. این گزارش بر هزینه بالای سرمایه‌گذاری نکردن در حقوق زنان تأکید می‌کند و توجه را به راه‌های اثبات‌شده‌ای که به نفع زنان، دختران و کل جوامع است جلب می‌کند. همچنین از اقدامات رادیکال برای تغییر مسیر فعلی و تسریع چشمگیر پیشرفت در برابر برابری جنسیتی و حقوق زنان حمایت می‌کند.

بیباید با هم متحد شویم

گزارش اخیر بخش زنان سازمان ملل که پیش از گردهمایی رهبران جهان در اجلاس سران سازمان ملل نوشته شده بود، از آنها خواست تا اجماع بین‌المللی جدیدی را برای کاهش شکاف جنسیتی، دستیابی به برابری جنسیتی و پیشبرد توانمندی همه زنان ایجاد کنند؛ امری که این گزارش آن را دور امدادست‌یافتنی خوانده است.

«سیما باهوس»، مدیر اجرایی زنان سازمان ملل در باره این گفته که گزارش اخیر بخش زنان سازمان ملل، حقیقت غیرقابل انکاری را آشکار می‌کند: «پیشرفت دست‌یافتنی است، اما به اندازه کافی سریع نیست. ما باید برای انجام تعهدات رهبران جهان برای پیشبرد برابری جنسیتی ادامه دهیم. مفاد کنفرانس زنان که تقریباً ۳۰ سال پیش در یکن برگزار شد و دستور کاری برای تدوین سند ۲۰۳۰ بود، باید محقق شود. بیایید با هم متحد شویم تا موانعی را که زنان با آن روبه‌رو هستند، از بین ببریم و آینده‌ای را بسازیم که در آن برابری جنسیتی فقط یک آرزو نیست، بلکه یک واقعیت است.»

گزارش بخش زنان سازمان ملل، بر هزینه حیرت‌انگیز نابرابری جنسیتی تأکید می‌کند؛ به‌عنوان مثال هزینه جهانی سالانه کشورهای که در آموزش کافی جمعیت جوان خود ناکامند، بیش از

۱۰ تریلیون دلار است. کشورهای با درآمد پایین و متوسط می‌توانند در پنج سال آینده ۵۰۰ میلیارد دلار دیگر را بارفغ نکردن شکاف جنسیتی از دست بدهند.

«لی جونپها»، معاون دبیرکل سازمان ملل متحد در امور اقتصادی و اجتماعی گفته، هزینه‌های انفعال در برابر برابری جنسیتی بسیار زیاد و پاداش دست‌یابی به آن بسیار زیاد است که نمی‌توان نادیده گرفت: «ما فقط می‌توانیم با مشارکت کامل و برابر زنان در هر بخش از جامعه به دستور کار ۲۰۳۰ دست بیاوریم.»

این گزارش شامل مجموعه‌ای از توصیه‌ها برای از بین بردن نابرابری جنسیتی در تمام ۱۷ هدف توسعه پایدار مانند اصلاحات قانونی است و تأکید می‌کند، کشورهای که قانون‌هایی درباره خشونت خانگی دارند، میزان خشونت‌های کمتری در حوزه شریک صمیمی زندگی تجربه می‌کنند؛ چیزی حدود ۹/۷ درصد در مقایسه با ۱۶/۱ درصد برای کشورهای بدون قوانین مربوط به خشونت خانگی. افزایش سرمایه‌گذاری و پایان دادن به تبعیض علیه زنان برای تحقق وعده دستور کار ۲۰۳۰، خواسته این گزارش بوده است.

ایران در پایین‌ترین رده بندی مشارکت سیاسی زنان

بخش زنان سازمان ملل درباره محقق نشدن اهداف سند ۲۰۳۰ درباره برابری جنسیتی، در گزارش خود با اشاره به روز جهانی دموکراسی در ۱۵ سپتامبر و در آستانه‌سی امین سالگرد بنیادینه‌آینده‌نگر یکن، سولای را این عنوان پیش‌رو گذاشته است: بررسی کنید که چرا تعداد زنان در تصمیم‌گیری کم است و چه کاری می‌توان انجام داد تا شکاف را کاهش دهد؟

در این نوشته آمده، ۱۰۷ کشور هرگز یک زن رئیس دولت نداشته، در سال ۲۰۲۴، تنها ۲۷ درصد از کرسی‌های پارلمان‌های ملی و ۳۵/۵ درصد از کرسی‌های دولت‌های محلی را در اختیار داشته‌اند و تنها هفت کشور از ۴۰ تا ۴۹/۹ درصد مشارکت سیاسی زنان تا ژانویه ۲۰۲۴ داشته‌اند: اتریش، بلاروس، بلژیک، موزامبیک، نامیبیا، مقدونیه شمالی و آفریقای جنوبی. در حالی که درصدمشارکت سیاسی زنان در شش کشور، ۸ تا ۸ درصد بوده؛ در ایران، کیریباتی، مالدیو، پالائو، جزایر سلیمان و تووالو.

بر اساس این گزارش، سازمان ملل متحد اصولی را که زیربنای آرمان دموکراسی است ترویج می‌کند: صلح، امنیت، توسعه و حقوق بشر. در نظام‌های دموکراتیک، زنان و مردان از حقوق مساوی و عاری از تبعیض برخوردارند؛ مردم در تصمیم‌گیری‌ها نظر دارند و می‌توانند تصمیم‌گیرندگان را مسئول بدانند. مشارکت سیاسی زنان برای یک دموکراسی خوب حیاتی است. گنجاندن آنها امری عدالت‌خواهانه و عملی کلیدی در ایجاد حکومت مؤثرتر است. حضور زنان بیشتر در سیاست‌گذاری‌ها نشان داده است که به پیشبرد قوانین درباره مسائل مهم مانند بهداشت، آموزش، مراقبت از کودکان، زیرساخت‌ها و پایان دادن به خشونت علیه زنان کمک می‌کند و به‌عنوان الهام‌بخش دختران برای پیگیری تحصیلات عالی و فرصت‌های شغلی عمل می‌کند. با این حال صدای زنان در تصمیم‌گیری در هر منطقه از جهان غایب است.

مهم‌ترین شکاف در نمایندگی سیاسی زنان در بالاترین سطوح قدرت یافت می‌شود. امروزه تنها ۲۷ کشور توسط یک زن رهبری می‌شوند که نسبت به ۱۸ کشور یک‌دهه قبل، افزایش اندکی داشته است و ۱۰۷ کشور هرگز رهبر زن نداشته‌اند. زنان تنها ۲۳ درصد از اعضای کابینه را تشکیل می‌دهند که وزارتخانه‌ها را در سرتاسر جهان سرپرستی می‌کنند و تنها ۱۵ کشور کابینه‌هایی با برابری بین زنان و مردان دارند. در ۱۴۱ کشور، زنان کمتر از یک‌سوم پست‌های وزیر کابینه را به خود اختصاص داده‌اند و هفت کشور اصلاً هیچ زنی در کابینه خود ندارند. با سرعت فعلی پیشرفت، برابری جنسیتی در سطح کابینه قبل از سال ۲۰۷۷ محقق نخواهد شد.

طبق این گزارش، در سطح جهانی، حضور زنان در پارلمان‌ها ۲۷ درصد است و انتظار نمی‌رود تا ۳۹ سال دیگر برابری حاصل شود. در سطح محلی، زنان ۳۵/۵ درصد از اعضای منتخب را در سال جاری تشکیل می‌دهند. امسال حداقل ۶۳ کشور در حال برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری و پارلمانی‌اند و یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون نفر در سال ۲۰۲۴ رأی خواهند داد. کشورهایی که انتخابات دارند، شامل بالاترین و پایین‌ترین کشورها از نظر مشارکت زنان در پارلمان‌اند: مکزیک و رواندا تنها دو کشوری هستند که ۵۰/۵ نماینده زن و مرد دارند.

موانع مشارکت سیاسی زنان

در حالی که بر حقوق زنان برای مشارکت سیاسی برای چندین دهه توسط توافق‌نامه‌های بین‌المللی از جمله اجلاس یکن و اهداف توسعه پایدار، تأیید شده است اما به گفته گزارش بخش زنان سازمان ملل، موانعی بر سر راه رهبری سیاسی زنان در سطح جهانی وجود دارد؛ هنجارهای مضر و خشونت مبتنی بر جنسیت مانع از حقوق سیاسی زنان می‌شود و کلیشه‌ها در رسانه‌ها این ایده را تداوم می‌بخشد که زنان کمتر از مردان می‌توانند رهبرانی توانمند باشند.

در این گزارش که بخش زنان سازمان ملل بر اساس اطلاعات ارائه‌شده توسط نمایندگی‌های دائمی در سازمان ملل متحد تا تاریخ ۱۶ آگوست ۲۰۲۴ ارائه شده و کشورهای دارای نظام سلطنتی از شمارش سران کشورها مستثنی شده‌اند، آمده است: تهدیدهای آنلاین به مرگ، تجاوز جنسی و خشونت فیزیکی علیه زنان در سیاست و زندگی عمومی به‌طور نگران‌کننده‌ای رایج شده است و افزایش هوش مصنوعی ممکن است مقیاس و گستردگی چنین سوءاستفاده‌های آنلاین را تشدید کند. هنگامی که بخش زنان سازمان ملل از زنان صاحب‌منصب در شوراهای محلی در اردن، لبنان، نیپال، کشور فلسطین و تونس نظرسنجی انجام داد، پاسخ‌دهندگان به این نظرسنجی نشان دادند که خشونت روانی، گسترده‌ترین شکل آزار و اذیتی است که با آن مواجه شده‌اند و به دنبال آن خشونت جنسی و اقتصادی قرار دارد. زنان صاحب‌منصب گزارش کردند که اغلب در داخل مؤسسات دولتی محلی که در آن خدمت می‌کردند، با آزار و اذیت مواجه می‌شدند و حوادث دیگری در جوامع و خانه آنها رخ می‌دهد.

موانع دیگر عبارتند از: مقاومت احزاب سیاسی برای در نظر گرفتن زنان به‌عنوان رهبران و نامزدها و سیستم‌های انتخاباتی که رقابت برابر با مردان را برای زنان دشوار می‌کند. زنان همچنین اغلب کمتر از مردان به منابع لازم برای موفقیت در نامزدی حزب یا شرکت در انتخابات دسترسی دارند. این شامل دسترسی محدود به شبکه‌های مالی و حمایت سیاسی است. در کشورهای در حال توسعه، فقدان توانایی مالی برای نامزدی در انتخابات می‌تواند زنان را از مشارکت در روند انتخابات محروم کند. به گفته این گزارش، در نهایت فقدان اراده سیاسی این چالش‌ها را تشدید می‌کند و تا زمانی که رهبران از به‌چالش کشیدن تصمیم‌گیری تحت سلطه مردان امتناع می‌کنند، پیشرفت به سمت برابری جنسیتی کندباقی می‌ماند.

۵ اقدام برای تقویت مشارکت سیاسی زنان

گزارش اخیر بخش زنان سازمان ملل درباره برابری جنسیتی، پنج اقدام را برای تقویت مشارکت سیاسی زنان برشمرده و نوشته که هر انتخابات فرصتی برای تقویت مشارکت زنان و پیشبرد برابری جنسیتی و حقوق زنان است و اقدامات زیر می‌تواند به ایجاد تغییر پایدار کمک کند:

استفاده از تدابیر ویژه مانند سهمیه‌بندی جنسیتی قانونی و انتصابات متوازن جنسیتی: در سراسر جهان، قوانین سهمیه‌بندی جنسیتی مشارکت زنان را به‌طور مؤثر افزایش می‌دهد. در کشورهای